

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОСНОВИ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ»**

Ступінь освіти	Бакалавр
Освітня програма	Культурологія
Заняття:	
Лекції	2 години на тиждень
Практичні	2 години на тиждень
Кількість кредитів ЄКТС	4 (120 годин)
Мова викладання	Українська

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»: <https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=3809>

Кафедра, що викладає	Філософії і педагогіки
-----------------------------	------------------------

Викладач:
Тарасова Наталія Юріївна
Кандидат філософських наук, доцент

E-mail: Tarasova.N.Yu@nmu.one

Консультації: за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти;

лекції та практичні заняття проводяться відповідно розкладу.

1. Анотація до курсу

«Основи міжкультурної комунікації» - вибіркова дисципліна підготовки бакалаврів за освітньою програмою «Культурологія» знайомить з теоріями комунікації й культури, акультурації й енкультурації, паралінгвістичними й психологічними підходами до міжкультурної комунікації, теорією мовних актів, подолання міжкультурних стереотипів і запобігання конфліктів.

2. Мета та завдання курсу

Мета дисципліни – формування компетенцій міжкультурної комунікації, цінностей культурної багатоманітності сучасної цивілізації, навичок міжкультурного спілкування на основі принципів толерантності, запобігання міжкультурних конфліктів.

Завдання дисципліни

- розвиток практичних навичок ефективної комунікативної поведінки в різних ситуаціях міжкультурних контактів;
- застосування комунікативних компетентностей роботи в команді, в досягненні загальних професійних соціально-практичних цілей колективної діяльності, участі у міжнародних проєктах.

3. Результати навчання

- Знати теорії комунікації, лінгвістичної прагматики й теорії мовних актів, культурної специфіки проксемики, кинесики, міметики
- Налаштовувати міжкультурний обмін у професійних та побутових комунікативних ситуаціях,
- Долати культурні стереотипи й забобони, запобігати виникненню міжкультурного конфлікту

4. Структура курсу

ЛЕКЦІЇ
<p>1. Теорії міжкультурної комунікації.</p> <p>1.1. Актуальність проблем міжкультурної комунікації для сучасного глобального й мультикультурного світу. Становлення міжкультурної комунікації як науки.</p> <p>1.2. Міжкультурна комунікація: міждисциплінарні науково-теоретичні аспекти. Поняття комунікації. Теорії комунікації.</p> <p>1.3. Головні види комунікації. Міжособистісні рівні спілкування. Прикладні форми міжкультурної комунікації. Аксиологічна орієнтація різногалузевої міжкультурної комунікації.</p>
<p>2. Канали комунікації й теорії культури.</p> <p>2.1. Антропологічний підхід до розуміння поняття культури. Теорії культури. Комунікація в інформаційну добу, в умовах глобалізації й мультикультуралізму.</p> <p>2.2. Культура й поведінка. Категоризація культури за Г.Хофстеде. Культурні норми й цінності. Акультурація, інкультурація й соціалізація засобами освіти. Культурна редукція, адаптація, конфлікт, дистанція.</p> <p>2.3. Міжкультурне поле й типологізація культур в процесі освітньої комунікації. Подолання міжкультурних обмежень в процесі комунікації.</p>
<p>3. Комунікаційні процеси в різних формах культури.</p> <p>3.1. Моделі комунікації з урахуванням специфіки етно-соціальних та духовно-етичних характеристик комунікантів. Монохромні й поліхромні культурні прояви в комунікації.</p> <p>3.2. Ефективність комунікативних міжкультурних актів. Етнічна й культурна ідентичність. Моделі засвоєння чужої культури М. Беннета.</p> <p>3.3. Практичні вияви поняття надлишковості культурної комунікації й теорії комунікативного пристосування. Ситуативні чинники освітньої міжкультурної комунікації. Випадки міжкультурних конфліктів та їх подолання.</p>
<p>4. Міжкультурна освіта й особистість.</p> <p>4.1. Людина й особистісні аспекти міжкультурної комунікації в освіті. Психологічні аспекти спілкування з представниками інших культур. Орієнтація на професійну діяльність.</p> <p>4.2. Особистість, Я-концепція, ідентичність як “публічний образ Я” в міжкультурній комунікації.</p> <p>4.3. Стратегії комунікації в ситуаціях взаємних впливів на публічні образи “я-комунікаторів”</p>

5. Міжкультурна комунікація й мова.

5.1. Лінгвістична прагматика в процесах освітянської міжкультурної комунікації. Теорії мовних актів і принципи кооперації як засади міжкультурної комунікації в освіті. Теорії Дж.Остіна й Дж.Сьорля.

5.2. Специфіка й складності іншомовного спілкування в міжкультурній освіті. Теорії мовних ігор Л.Вітгенштейна. Максими Грайса.

5.3 Вербальні канали міжкультурної комунікації. Мовні стратегії комунікації. Фактори успішності контакт-встановлювальної форми комунікації. Модель засвоєння чужої культури М.Беннета.

6. Паралінгвістичний канал комунікації.

6.1. Культурна обумовленість паралінгвістичної комунікації. Темп, словесні тони в тональних мовах, гучність в розмові. Фонаційні характеристики

6.2. Фатична комунікація – особлива форма вербального спілкування. Протилежність інформаційному. Смислові значення в розмові.

6.3. Фактори успішності фатичної комунікації. Правила фатичної комунікації. Способи встановлення контакту.

7. Позамовні складові міжкультурної комунікації.

7.1. Невербальні форми міжкультурної комунікації. Знаки й символи як складові культури. Значення жестів. Відмінність невербальних засобів спілкування в різних культурах. Міміка й жест в освітньому спілкуванні.

7.2. Проксемічні й такесичні стратегії міжкультурної комунікації.. Місце обрядів та ритуалів в різних культурах, Традиції в діловому спілкуванні й освіті.

7.3. Кінесичні фактори ефективності міжкультурної комунікації в соціальних процесах.

8. Психологічні аспекти міжкультурної комунікації

8.1. Поняття й сутність стереотипу. Формування та функції стереотипів. Роль стереотипів і забобон в освітянській міжкультурній комунікації, управління ними та їх подолання.

8.2. Психологічна й культурна сутність конфлікту. Типи культурних конфліктів. Ситуація міжкультурного конфлікту в освітній комунікації.

8.3. Стратегії вирішення конфлікту - змагання, дискусія, співробітництво, компроміс, толерантність, пристосування..

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

1. Обговорення проксемічних й такесичних стратегій міжкультурної комунікації.

2. Визначення кінесичних факторів ефективності спілкування в процесах професійного спілкування

3. Обговорення ролі різних типів мовних актів в професійній діяльності

4. Аналіз ролі стереотипів і забобон в міжкультурній комунікації, практикум управління ними.

5. Рольове програвання конфліктної міжкультурної комунікаційної ситуації у відповідальній соціальній ситуації та її вирішення.

6. Рольове програвання ситуації міжкультурної комунікації з професійних освітньо-наукових проблем

7. Рольове програвання ділової міжкультурної комунікаційної ситуації

8. Рольове програвання міжкультурної комунікаційної ситуації у відповідальній політичній ситуації

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

На лекційних заняттях обов'язково мати з собою гаджети зі стільниковим інтернетом. Активованій акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one) на Офіс 365

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати **підсумкову оцінку** з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного опитування та самостійної роботи складає не менше 60 балів.

Максимальне оцінювання:

Теоретична частина	Практична частина		Разом
	При своєчасному складанні	При несвоєчасному складанні	
30	70	30	100

Підсумкове оцінювання (якщо студент набрав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку)	Диференційований залік відбувається у письмовій формі, складається з 20 тестових запитань, 1 відкритого запитання. Правильна відповідь на запитання тесту оцінюється у 4 бали. Правильна відповідь на відкрите запитання оцінюється у 20 балів. Відкриті запитання оцінюються шляхом співставлення з еталонними відповідями. Максимальна кількість балів за диференційований залік: 100
--	--

6.3 Критерії оцінювання теоретичної частини (разом 30 балів).

Теоретична частина оцінюється за результатами опитування, яке містить 3 питання, кожне з яких оцінюється 10 балів

У разі використання технології дистанційної освіти усне опитування за темами контрольної роботи може проводитися усно з використанням інструментів Office 365 та Zoom.

Правильна відповідь **кожного питання** оцінюється 10 балами, а саме:

- **9-10 балів** – відповідь правильна, точна;
- **7-8 балів** – відповідь правильна, складає 80%;
- **5-6 балів** – відповідь не повна, складає 50%;
- **4-2 бали** – відповідь складає 20-40%;
- **1 бал** – відповідь неправильна повністю;
- **0 балів** – відповіді немає.

6.4 Критерії оцінювання практичної частини (разом 70 балів)

Практична робота передбачає виконання індивідуального завдання (1 завдання)

та опанування тем практичних занять (6 тем). Правильна відповідь, або виконане індивідуальне завдання оцінюється максимально 10 балів за означеним вище критерієм. В індивідуальній роботі передбачено оцінювання елементів дослідницьких підходів (аналізу, синтезу, логічної аргументації, узагальнення, реферування та анотування першоджерел тощо).

Індивідуальні завдання оцінюються експертно, спираючись на компетентнісні характеристики, визначені НРК для бакалаврського рівня вищої освіти.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Політика щодо академічної доброчесності регламентується "Положенням про систему запобігання та виявлення плагиату у Національному технічному університеті "Дніпровська політехніка". <http://surl.li/alvis>

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагиат, фабрикація) робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. Викладач зобов'язаний у такому випадку видати інше індивідуальне завдання.

7.2. Комунікаційна політика

Усі письмові запитання до викладача щодо навчальної дисципліни можуть надсилатися на персональну корпоративну електронну пошту, на платформу Teams та на вайбер викладача.

7.3. Політика щодо перекладання

Роботи, які надано викладачеві для перевірки із порушенням термінів, оцінюються нижчими балами. Перекладання відбувається із дозволу декана у разі поважної причини (наприклад, хвороба).

7.4 Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням, він має право опротестувати виставлену оцінку у встановленому порядку.

7.5. Відвідування занять

Для здобувачів вищої освіти відвідування занять є обов'язковим. Причиною невідвідування занять є хвороба, участь в університетських заходах, навчання за індивідуальним графіком та академічна мобільність, що задокументовано. Про причину відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача особисто або через старосту та самостійно надолужити пропущений матеріал. У разі міжнародної мобільності навчання може відбуватись в он-лайн режимі.

8. Рекомендована література Основна

1. Боголюбова Н.М. Міжкультурна комунікація. К., 2017 URL: https://stud.com.ua/90283/kulturologiya/mizhkulturna_komunikatsiya
2. Євдокимова В. Міжкультурна комунікація у соціальній роботі. Навчально-методичний посібник. К.: Університет "Україна", 2018. – 191.
3. Стратегії міжкультурної комунікації в мовній освіті сучасного ВНЗ. — К.: КНЕУ, 2017. — 415 с.
4. Манякін В.М. Мова і міжкультурна комунікація. Навчальний посібник, К.: Академія, 2012. - 288 с.
5. Мілютіна К.Л., Максимов М.В. Психологія міжкультурної комунікації. Навчальний посібник. К.: 2014 URL: http://www.uaped.com/files/psychology_verstka_small-1.pdf

Додаткова

1. Авраменко О.О., Яковенко Л.В., Шийка В.Я. Ділове спілкування: Навчальний посібник. / За наук. ред. О. О. Авраменко. – Івано-Франківськ, «Лілея НВ», – 2015. – 160 с.
2. Волкова Н.П. Професійно-педагогічна комунікація. Навчальний посібник. К.: Академія, 2006. - 256 с.
3. Конверський А. Культурологія. Базовий підручник для студентів вищих навчальних закладів. К.: Наукова думка, 2018. - 864 с..
4. Лалак О.А. Інтелектуальні продукти соціально-комунікаційних мереж у процесі міжкультурної інтеракції. «Молодий вчений». № 2 (29). лютий, 2016 .- 246-250 с.
5. Сотер М.В. Формування готовності майбутніх інженерів до міжкультурної комунікації. Дисертація, Херсон-Тернопіль, 2019. – 29 7 с.
http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/11476/1/Dis_Soter.pdf
6. Соціальні комунікації: теорія і практика : наук. журн. [наук. ред. О. М. Холод]. – Т. 1. – К. : МЦД СК «Комтека», 2015. – 314 с.
7. Шабанова Ю.О., Яременко І.А., Тарасова Н.Ю. Історія філософії: сучасні комунікативні теорії. Д.: НГУ, 2012. – 120 с.
8. Шабанова Ю.О. Філософія культури. – Д.:Ліра, 2019.- 240 с.
9. Шабанова Ю.О., Тарасова Н.Ю., Дичковська О.Я. Історія української культури: навч. посіб. для студ. усіх спец. денної та заочної форм навчання. Д.: НГУ, 2012. - 125 с.
10. Яртісь А.П., Мельник В.І. Лекції з історії світової та вітчизняної культури. Львів, 2005. – 568 с.